

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan toimivaltaa rangaistusten täytäntöönpanon lykkäämistä koskevis-
sa asioissa siirrettäväksi nykyistä enemmän
oikeusministeriöltä alitäytäntöönpanijoina toi-
miville viranomaisille.

Voimassa olevien säännösten mukaan mais-
traatti, nimismies tai Ahvenanmaan maakun-
nassa maakunnanvouti voi lykätä vankeusran-
gaistuksen täytäntöönpanoa enintään kolmella
kuukaudella. Muutoin lykkäämisestä päättää
oikeusministeriön vankeinhoito-osasto. Lyk-
käyshakemusten suuren määrän ja niiden kä-
sittelyyn liittyvän lausuntomenettelyn johdosta
toimivallan keskittäminen oikeusministeriölle
tekee menettelyn kuitenkin hitaaksi ja moni-

mutkaiseksi. Tämän vuoksi ehdotetaan alitäy-
täntöönpanoviranomaisten toimivaltaa lisättä-
väksi siten, että he voisivat myöntää lykkäystä
nykyisten kolmen kuukauden sijasta yhteensä
enintään yhdellä vuodella täytäntöönpanokir-
jan saapumisesta kyseessä olevalle viranomai-
selle. Täytäntöönpanon lykkääminen tuomitun
sairauden tai raskauden perusteella jäisi edel-
leen oikeusministeriön toimivaltaan.

Rangaistuksen täytäntöönpanon lykkäämis-
perusteisiin ei ehdoteta muutoksia.

Uudistus on tarkoitettu tulemaan voimaan
noin kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun
eduskunta on sen hyväksynyt.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

1.1. Lainsäädäntö

Rangaistusten täytäntöönpanosta säädetään
lainveroisessa rangaistusten täytäntöönpanosta
19 päivänä joulukuuta 1889 annetussa asetuk-
sessa. Perussäännökset rangaistuksen täytän-
töönpanon lykkäämisestä sisältyvät mainitun
lain 2 luvun 1 b—1 d §:ään. Mainitut pykälät
otettiin lakiin 1 päivänä syyskuuta 1971 voi-
maan tulleella lailla (302/71). Täytäntöönpanon
lykkääminen oli aikaisemmin mahdollista
vain tuomitun sairauden tai raskauden perus-
teella. Vuodesta 1971 lukien on lykkäystä voitu
myöntää myös erilaisten taloudellisten ja sosi-
aalisten syiden vuoksi.

Lain 2 luvun 1 b §:ssä säädetään rangaistuk-
sen täytäntöönpanon lykkäämisestä silloin,
kun tuomittu on vakavan sairauden tai vaikean
vamman takia sellaisessa tilassa, että hänen
hoitonsa vaarantuisi rangaistuslaitokseen toi-
mittamisesta, sekä silloin, kun tuomittu on
mielisairas. Oikeusministeriön on tällöin lykät-
tävä täytäntöönpanon aloittamista, kunnes
tuomittu on toipunut. Lykkäystä voidaan
myöntää sekä vankeus- että sakon muuntoran-
gaistuksen täytäntöönpanoon eikä lykkäyksen
pituudelle ole asetettu laissa enimmäisrajaa.

Lykkäystä voidaan myöntää myös tuomitun
raskauden vuoksi. Lain 2 luvun 1 c §:n nojalla
oikeusministeriö voi määrätä vankeus- tai sa-
kon muuntorangaistuksen täytäntöönpanon
lykkäytymään, kunnes synnytys ja siitä toipu-
minen on tapahtunut. Saman pykälän 2 mo-

mentti sisältää säännöksen siitä, että naisvan-
gin pieni lapsi voidaan ottaa hoidettavaksi
rangaistuslaitokseen. Edellytyksenä tällöin on,
että hoito vankilassa on lapsen edun mukaista
ja nainen itse sitä haluaa.

Lain 2 luvun 1 d §:n 1 momentin mukaan
oikeusministeriön on määrättävä rangaistuksen
täytäntöönpano lykkäytymään, jos vankeus-
rangaistuksen välittömästi tapahtuva täytän-
töönpano aiheuttaisi poikkeuksellisia ja huo-
mattavia menetyksiä tai vaikeuksia tuomitulle,
hänen perheelleen tai työnantajalleen taikka
yhteiskunnalle eivätkä rangaistuksen välitöntä
täytäntöönpanoa puoltavat näkökohdat ole
haittavaikutuksiin verrattuina olennaisesti mer-
kittävämmät. Pykälässä tarkoitettuja menetyk-
siä ja vaikeuksia voi olla hyvin monenlaisia,
joten niitä ei ole laissa tarkemmin määritelty.
Kysymyksen saattavat tulla esimerkiksi keske-
neräinen opiskelu, työasiat taikka erilaiset ta-
loudelliset, sosiaaliset tai inhimilliset syyt.

Lykkäystä ei saa 2 luvun 1 d §:n 2 momentin
mukaan myöntää, jos tuomittu on asian takia
vangittuna tai on perusteltua aihetta olettaa
hänen pakoilevan täytäntöönpanoa. Samassa
lainkohdassa säädetään myös lykkäyksen peru-
uttamisesta. Lykkäys on peruutettava, jos
sen myöntämisen jälkeen ilmenee paon vaara
tai jos lykkäyksen myöntämisen edellytyksiä ei
enää ole olemassa.

Täytäntöönpanon lykkääminen 2 luvun
1 d §:n perusteella edellyttää tuomitun hake-
musta tai hänen suostumuksensa. Lykkäystä
voidaan myöntää enintään vuosi oikeusministeriön
päätöksen antamisesta lukien. Täytän-
töönpanon lykkääminen on mahdollista tämän
jälkeenkin, mutta vain jos se on yleisen edun
mukaista ja tällöinkin enintään yhdellä vuodel-
la kerrallaan.

Lykkäyksen myöntää 2 luvun 1 b—1 d §:ssä
tarkoitetuissa tapauksissa oikeusministeriön
vankeinhoito-osasto. Luvun 1 d §:n 3 momen-
tissa on toimivaltaa delegoitu myös alitäytän-
töönpanojoita toimiville viranomaisille. Sano-
tun lainkohdan mukaan maistraatilla, nimis-
miehellä ja Ahvenanmaan maakunnassa maa-
kunnanvoudilla on mahdollisuus lykätä van-
keusrangaistuksen täytäntöönpanoa 2 luvun
1 d §:n 1 momentissa mainituilla perusteilla.
Ne voivat myöntää lykkäystä enintään kolmek-
si kuukaudeksi siitä, kun täytäntöönpanokirja
on saapunut kyseessä olevalle viranomaiselle.
Lyhyiden lykkäysten osalta toimivalta on siis
sekä oikeusministeriöllä että alitäytäntöönpano-

noviranomaisella. Jos lykkäystä anotaan
1 d §:n perusteella sakon muuntorangaistuksen
täytäntöönpanoon, on toimivalta pykälän 3
momentin mukaan vain ulosottomiehellä.

Lain 2 luvun 1 d §:n 4 ja 5 momentissa
säädetään rangaistuslaitoksen johtajan oikeu-
desta lykätä muuntorangaistuksen täytäntöön-
panoa sakon maksamista varten. Säännöksiin
ei tässä yhteydessä ehdoteta sisällöllisiä muu-
toksia.

Lykkäysasioiden käsittelymenettelystä on
säännöksiä myös vankeusrangaistuksen täytän-
töönpanosta annetussa asetuksessa (447/75).
Asetuksen 10 §:n mukaan vankeinhoito-osas-
ton on ilmoitettava vireille tulleesta lykkäys-
hakemuksesta lääninhallitukselle. Ilmoitus ei ole
kuitenkaan tarpeen, jos esitys tai hakemus
hylätään heti. Täytäntöönpanoviranomaisen
on vankeinhoito-osaston pyynnöstä toimitetta-
va täytäntöönpanokirja vankeinhoito-osastolle
ja keskeytettävä täytäntöönpanotoimet asian
käsittelyn ajaksi.

Lykkäysasioissa annetuista päätöksistä on
edellä mainitun asetuksen 11 §:n mukaan il-
moitettava lääninhallitukselle, joka huolehtii
myös päätösten tiedoksiannosta. Sotilasoi-
denkäyntiasiassa tuomittua rangaistusta koske-
van lykkäyshakemuksen tai -esityksen käsitte-
lystä ja päätöksen tiedoksiannosta säädetään
asetuksen 10 §:n 2 momentissa ja 11 §:n 3
momentissa.

Täytäntöönpanon aloittamisen lykkäämistä
koskevasta vankeinhoito-osaston päätöksestä
ei saa valittaa. Valituskielto sisältyy vankei-
hoitolaitoksesta annetun asetuksen (134/86)
68 §:n 2 momenttiin.

1.2. Käytäntö

Jollei vireille tullutta lykkäyshakemusta van-
keusrangaistuksen täytäntöönpanosta annetun
asetuksen 10 §:n mukaisesti heti hylätä, van-
keinhoito-osasto pyytää siitä aina hakijan koti-
paikkakunnan alitäytäntöönpanoviranomaisen
lausunnon. Alitäytäntöönpanojoita rangaistus-
ten täytäntöönpanoasioissa ovat maistraatti,
kaupunginvouti, nimismies ja Ahvenanmaan
maakunnanvoudi. Samalla vankeinhoito-osasto
kehottaa keskeyttämään täytäntöönpanotoimet
hakemuksen käsittelyn ajaksi. Alitäytäntöön-
panoviranomaisen annettua lausuntonsa pyy-
detään hakemuksesta lausunto yleensä myös
lääninhallitukselta. Jos hakemus on puutteelli-

nen, voidaan hakijalta pyytää lisäselvitystä hänen esittämistään perusteista.

Oikeusministeriön vankeinhoito-osastossa käsiteltiin vuosina 1984—1988 lykkäyshakemuksia seuraavasti:

	1984	1985	1986	1987	1988
Rangaistuksen täytäntöönpanoa lykätty	1347(48 %)	1403(44 %)	1317(46 %)	1589(41 %)	2010(50 %)
Lykkäyshakemus hylätty	1375	1664	1444	2163	1877
Ei toimenpiteitä	85	104	102	153	116
Yhteensä	2807	3171	2863	3905	4003

Hakemuksista hylättiin keskimäärin hiukan yli puolet. Hylkäävien päätösten määrää lisää käsittelyn hitaus. Useissa kielteisissä päätöksissä on perusteena ollut se, että anottu aika on jo kulunut umpeen.

Yleensä lykkäystä myönnetään 3—6 kuukaudeksi kerrallaan. Yli kuuden kuukauden lykkäys on myönnetty vain vajaassa 10 %:ssa päätöksistä.

Selvästi yleisin peruste myönteisissä lykkäyspäätöksissä oli vuoden 1988 tilaston mukaan tuomitulle itselleen aiheutuvat menetykset ja vaikeudet (56 %). Toiseksi suurin ryhmä myönteisiä päätöksiä olivat ne, joissa täytäntöönpanosta katsottiin aiheutuvan menetyksiä ja vaikeuksia sekä tuomitulle että hänen perheelleen (30 %). Vuonna 1988 myönnettyistä lykkäyksistä 44 % oli anottua lyhyempiä.

2. Muutostarve

Täytäntöönpanon lykkäämistä koskevien asioiden keskittämistä oikeusministeriölle perusteltiin aikanaan sillä, että ministeriöllä on lykkäysjärjestelmän hoitamisen kannalta paras kriminaalipoliittinen asiantuntemus ja että näin varmistettaisiin tuomittujen yhtäläinen kohtelu.

Vaikka keskitetyllä päätöksentekomenetelällä onkin käytännössä useita merkittäviä etuja, se kuitenkin hidastaa ja monimutkaistaa lykkäysasioiden käsittelyä. Eräs syy tähän on lykkäysanomusten suuri määrä. Käsittelyä viivästyttävät myös muun muassa asiakirjojen lähettäminen ja lausuntojen hankkiminen. Nykyisessä järjestelmässä on lisäksi se epäjohtomukaisuus, että enintään kolmen kuukauden lykkäyksen myöntämiseen on toimivalta sekä oikeusministeriöllä että alitäytäntöönpanoviranomaisella. Ratkaisut lykkäysasioissa tehdään myös tarpeettoman korkealla päätöksentekota-

solla ja etäällä lykkäystä koskevasta kansalaisesta.

Päätösvallan siirtäminen alitäytäntöönpanoviranomaisille nopeuttaisi menettelyä ja lisäisi sen joustavuutta sekä hallinnon palvelukykyä. Lykkäystä hakeneen olisi yleensä tärkeää saada tieto päätöksestä mahdollisimman pian, jotta hän voisi tehdä tulevaisuuttaan koskevia suunnitelmia. Käsittelyn nopeuttaminen ja menettelyn yksinkertaistaminen olisi myös yleisen edun sekä hallinnon yleisten kehittämistavoitteiden mukaista. Hakijan olisi myös yleensä helpompi asioida kotipaikkakunnallaan sijaitsevan viranomaisen luona. Alitäytäntöönpanoviranomaiset tuntevat usein tuomitun olosuhteet tai voivat ainakin oikeusministeriötä helpommin tarkistaa hakemuksessa esitettyjen seikkojen todenperäisyyden. Päätöksenteko oikeusministeriössä perustuukin nykyisin yleensä alitäytäntöönpanoviranomaisen lausuntoon. Käsittelyn hitaus aiheuttaa usein myös sen, että tuomittu saa käytännössä lykkäystä useita kuukausia, vaikka anomus aikanaan hylättäisiinkin. Tämä antaa mahdollisuuden myös menettelyn väärinkäyttämiseen. Täytäntöönpanon alkamista voidaan viivyttää hyvinkin pitkään jättämällä toistuvasti uusia hakemuksia edellisten tultua hylätyiksi.

Lykkäysjärjestelmä on nykyisessä muodossaan ollut voimassa lähes 18 vuoden ajan ja käytäntö on tänä aikana muodostunut varsin vakiintuneeksi. Alitäytäntöönpanoviranomaiset ovat saaneet kokemusta lykkäysasioiden käsittelystä antaessaan hakemuksista vankeinhoito-osaston pyytämiä lausuntoja ja ratkaistessaan toimivaltaansa kuuluvia hakemuksia rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun 2 d §:n 3 momentin nojalla. Yhdenmukainen käytäntö olisi mahdollista turvata myös oikeusministeriön antamilla ohjeilla sekä nyt ehdotetulla kielteisten päätösten alistusmenetelällä. Täytäntöönpanon lykkäämistä koskevien asioiden siirtäminen oikeusministeri-

öltä alitäytäntöönpanijoille ei vaarantaisi tuomittujen yhdenmukaista kohtelua maan eri viranomaisissa. Päättösvallan keskittäminen oikeusministeriölle ei olisi siis enää tästäkään syystä tarpeellista.

3. Muutosehdotukset

Tässä yhteydessä ehdotetaan muutettavaksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun 1 c ja 1 d §:ää siten, että alitäytäntöönpanoviranomainen voisi lykätä vankeusrangaistuksen täytäntöönpanon aloittamista yhteensä enintään yhdellä vuodella täytäntöönpanokirjan saapumisesta kyseessä olevalle viranomaiselle.

Oikeusministeriön vankeinhoito-osaston käsiteltäviksi tulisivat vain sellaiset hakemukset, joissa alitäytäntöönpanija on jo myöntänyt lykkäystä yhteensä vuodeksi. Tämän jälkeen lykkääminen 2 luvun 1 d §:n 1 momentin mukaan on mahdollista vain silloin, kun se on myös yleisen edun mukaista. Lisäksi alitäytäntöönpanoviranomaisen kielteiset päätökset alistettaisiin eräin rajoituksin oikeusministeriön ratkaistaviksi laissa tarkemmin säädettyjen perusteiden mukaan.

Lykkäysanomuksiin annettuihin päätöksiin ei vankeinhoitolaitoksesta annetun asetuksen (134/86) mukaan saa hakea muutosta. Valituskielto ehdotetaan säilytettäväksi. Valituskielto koskisi myös alitäytäntöönpanoviranomaisten päätöksiä. Alitäytäntöönpanijan kielteiset lykkäyspäätökset eivät oikeusturvasyistä välttämättä edellytä muutoksenhakumahdollisuutta, koska päätöksessä ei ole kysymys vapaudenmenetyksestä, vaan ainoastaan siitä, onko täytäntöönpanon alkamista poikkeuksellisesti lykättävä. Lykkäyskäytännön yhdenmukaisuuden varmistaminen ei tällä hetkellä edellytä muutoksenhakumahdollisuutta, koska päätöksenteko on keskitetty yhdelle viranomaiselle, vankeinhoito-osastolle. Kun päätöksenteko delegoidaan alitäytäntöönpanijoille, käytäntö saattaa muodostua jossakin määrin epäyhtenäiseksi. Epäyhtenäisyyden vähentämiseksi ei tarvitse luoda muutoksenhakumahdollisuutta, johon tässä yhteydessä liittyy useita haittoja. Riittää että alitäytäntöönpanijat velvoitetaan alistamaan tietyt kielteiset päätökset vankeinhoito-osastolle.

Alitäytäntöönpanoviranomaisten tarvitsisi yhdenmukaisen käytännön varmistamiseksi

alistaa oikeusministeriölle vain osa päätöksistään. Täten vankeinhoito-osaston ratkaistaviksi tulisi lykkäyshakemuksia huomattavasti nykyistä vähemmän. Alistettavien asioiden käsittely olisi suhteellisen nopeaa, koska alitäytäntöönpanoviranomaiset voisivat alistaa päätöksensä välittömästi asian ratkaistuaan. Vankeinhoito-osasto voisi myös käsitellä alistusasian viivytyksettä. Tarvittaessa vankeinhoito-osasto voisi varata lykkäyshakemuksen tehneelle mahdollisuuden esittää lisäselvitystä ennen alistusasian ratkaisemista.

Mikäli lykkäys on vankeinhoito-osaston myöntämä, päättäisi se myös lykkäyksen peruuttamisesta. Muulloin peruutuksesta päättämisen olisi täytäntöönpanoviranomaisen toimivallassa.

Lain 2 luvun 1 b §, joka koskee täytäntöönpanon lykkäämistä sairauden perusteella, säilyisi tältä osin ennallaan. Kun lykkäystä on anottu kyseisen pykälän perusteella, hankitaan hakemuksesta aina vankeinhoito-osaston ylilääkärin lausunto. Hänellä on alitäytäntöönpanoviranomaisia paremmat edellytykset arvioida, kykeneekö tuomittu suorittamaan vankeusrangaistuksen ja onko tuomitun mahdollisesti tarvitseman hoidon järjestäminen vankilassa mahdollista ja tarkoituksenmukaista. Myös raskauden perusteella myönnettävistä lykkäyksistä päättäisi edelleen oikeusministeriön vankeinhoito-osasto.

Lykkäysperusteet ovat osoittautuneet tarkoituksenmukaisiksi, joten myöskään niihin ei ehdoteta muutoksia.

Uuden tasa-arvolainsäädännön vuoksi ehdotetaan vangin pienen lapsen hoidon mahdollisuutta vankilassa laajennettavaksi koskemaan myös miesvankeja.

4. Valmisteluvaiheet ja -aineisto

4.1. Valmisteluelimet

Asia on tullut vireille täytäntöönpanoviranomaisten aloitteesta. Turun ja Porin lääninhallituksesta lokakuun 22 päivänä 1986 oikeusministeriön vankeinhoito-osastoon saapuneesta kirjelmässä ehdotettiin, että vankeinhoito-osasto ryhtyisi toimenpiteisiin täytäntöönpanon lykkäämistä koskevien säännösten muuttamiseksi siten, että päätösvalta lykkäysasioissa siirrettäisiin oikeusministeriöltä alitäytäntöönpanoviranomaisille.

Oikeusministeriön vankeinhoito-osasto asetti joulukuun 1 päivänä 1986 työryhmän, jonka tuli laatia perusteltu ehdotus vankeinhoito-osaston ja alitöntöönpanoviranomaisten välisestä päätösvallan jaosta, selvittää ehdotettavan järjestelmän edut ja haitat eri osapuolten kannalta sekä laatia ehdotukset tarvittaviksi säädösmuutoksiksi.

Ehdotus hallituksen esitykseksi on laadittu oikeusministeriössä virkatyönä ja se perustuu oikeusministeriön vankeinhoito-osaston asettaman työryhmän ehdotuksiin.

4.2. Lausunnonantajat

Vankeinhoito-osaston asettama työryhmä pyysi alustavasta ehdotuksestaan kahden lääninhallituksen ja 21 alitöntöönpanoviranomaisen lausunnon. Selvä enemmistö lausunnonantajista kannatti päätösvallan siirtämistä. Lausunnoista on laadittu erillinen yhdistelmä.

Oikeusministeriö on eri yhteyksissä kuullut esityksestä Helsingin ulosottovirastoa, joka on pääkaupungin osalta suhtautunut uudistusehdotukseen varauksellisesti. Lisäksi oikeusministeriön toimesta on järjestetty neuvottelutilaisuus, johon ovat oikeusministeriön eri

osastojen lisäksi osallistuneet edustajat sisäasiainministeriön poliisiosastolta, Uudenmaan lääninhallituksesta, Helsingin ulosottovirastosta, Helsingin poliisilaitoksesta ja Espoon nimismiespiiristä.

5. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset

Vankeinhoito-osaston työmäärä vähenisi uudistuksen johdosta jonkin verran. Alitöntöönpanoviranomaisen työmäärään uudistus ei merkittävästi vaikuttaisi. Päätösten teko ja mahdollinen päätösten alistaminen eivät veisi olennaisesti enemmän aikaa kuin lausunnon laatiminen, lisäselvitysten hankkiminen ja asiakirjojen lähettäminen nykyisin.

Vaikka lykkäysasioiden käsittely keskitettäisiin pelkästään yhdelle täytäntöönpanoasioita hoitavalle viranomaiselle, voidaan arvioida, ettei se suurimmissakaan kaupungeissa kulluttaisi asianomaisten virkamiesten koko työaikaa. Eniten uudistuksella olisi vaikutusta Helsingin ulosottoviraston toimintaan. Vankeinhoito-osastossa vuonna 1987 vireille tulleista 2387 uudesta lykkäyshakemuksesta 830 oli Helsingissä asuvien henkilöiden tekemiä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Laki rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun muuttamisesta

2 luku. Yleisiä säännöksiä vankeusrangaistuksesta ja sakon muuntorangaistuksesta

1 b §. Ehdotuksen mukaan lisättäisiin 1 b §:ään uusi 4 ja 5 momentti, jotka saisivat asiallisen sisältönsä nykyisen 1 c §:n 1 ja 2 momentista. Voimassa olevan 1 b §:n 1 momentti koskee tilannetta, jossa tuomittu on vakavan sairauden tai vaikean vamman takia sellaisessa tilassa, että hänen hoitonsa vaarantuisi rangaistuslaitokseen toimittamisesta, taikka mielisairas. Tällöin päätösvalta rangaistuksen täytäntöönpanon aloittamisen lykkäämisestä kuuluu oikeusministeriölle. Pykälän 2 momentissa on säännelty tapaukset, joissa vanki

on jatkuvasti vakavan sairauden tai vaikean vamman takia hengenvaarassa tai erikoishoitoa vaativassa tilassa taikka mielisairas, jolloin hänen hoitamisensa vankeinhoitoviranomaisen toimesta olisi erityisen vaikeaa. Oikeusministeriö voi tällöin rangaistuslaitoksen johtajan esityksestä tai häntä kuultuaan laskea vangin vapaaksi laitoksen ulkopuolella hoidettavaksi.

Jos edellä tarkoitettu vapaaksi laskettu henkilö toipuu ennen tänäkin aikana jatkuvaksi katsottavan rangaistusajan päättymistä, hänet on toimitettava suorittamaan rangaistuksen jäljelläolevaa osaa (3 momentti).

Edellä selostettujen säännösten johdonmukaiseksi jatkoksi soveltuvat nykyiseen 1 c §:ään sisältyvät säännökset vapausrangaistukseen tai sakon muuntorangaistukseen tuomittun, raskaana olevan naisen rangaistuksen täytäntöönpanon lykkäytymisestä sekä vangin

pienen lapsen ottamisesta hoidettavaksi rangaistuslaitokseen. Nykyisen 1 c §:n 1 momenttia vastaava säännös ehdotetaan otettavaksi uuteen 16 §:n 4 momenttiin kieliasultaan uudistettuna.

Hallituksen esityksen valmistelussa on kiinnitetty huomiota naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annettuun lakiin (609/86). Tarkastelu on tapahtunut lähinnä siinä mielessä, voidaanko enää säännellä pelkästään naisvängin pienestä lapsesta.

Nykyisen 1 c §:n 2 momentin mukaan naisvängin pieni lapsi voidaan ottaa hoidettavaksi rangaistuslaitokseen, jos se on lapsen edun mukaista ja nainen itse sitä haluaa. Vankeinhoitolaitoksen ainoa äiti-lapsi-osasto sijaitsee Hämeenlinnan keskus- ja lääninvankilassa. Osastolla on ollut hoidettavina viime vuosina keskimäärin 6—7 lasta kerrallaan. Osastolle otettujen lasten yläikärajana on pidetty kahta vuotta. Käytännössä saattaa esiintyä tilanteita, joissa lapsen huolto on lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain (361/83) säännösten nojalla uskottu isälle eikä lapselle voida tarkoituksenmukaisesti järjestää soveltuvaa hoitopaikkaa isän vankilassaolon ajaksi. Jotta miesvängin pienen lapsen ottamiselle hoidettavaksi rangaistuslaitokseen ei olisi lainsäädännöllisiä esteitä, ehdotetaan säännöksestä poistettavaksi maininta pelkästään naisvängistä. Samalla säännös ehdotetaan otettavaksi 1 b §:n uuteen 5 momenttiin. Edellytykset lapsen ottamiselle rangaistuslaitokseen säilyisivät muilta osin ennallaan. Tärkein seikka, johon ratkaisua tehtäessä tulisi kiinnittää huomiota, olisi siis edelleen lapsen etu.

1 c §. Ehdotuksen mukaan pykälässä säädetäisiin täytäntöönpanon lykkäämisestä täytäntöönpanosta aiheutuvien menetysten ja vaikeuksien perusteella. Pykälään siirrettäisiin nykyiseen 1 d §:ään sisältyvät täytäntöönpanon aineelliset lykkäsedellytykset ja myös lykkäyksen esteet nykyisen sisältöisinä. Ehdotetun 1 c §:n 1 ja 2 momentti kirjoitettaisiin lakiteknisesti osittain uuteen muotoon.

Täytäntöönpanon lykkäys voitaisiin edelleen myöntää joko tuomitun hakemuksesta tai hänen suostumuksellaan. Säännösehdoituksessa on säilytetty myös sanamuoto, jonka mukaan lykkäsedellytysten täyttyessä lykkäys on myös myönnettävä. Päätöksentekijän osalta tämä merkitsee lykkäysasioiden käsittelyssä edelleen sidottua harkintaa.

Säännös siitä, milloin lykkäystä ei saa myöntää, on otettu 1 c §:n 1 momentin viimeiseen virkkeeseen. Säännös vastaa nykyiseen 1 d §:n 2 momenttiin sisältyvää säännöstä. Säännöksen mukaan lykkäyshakemusta käsiteltäessä on siis vertailtava rangaistuksen välitöntä täytäntöönpanoa puoltavia näkökohtia sekä rangaistuksen välittömästä täytäntöönpanosta aiheutuvia haittoja. Lykkäystä ei saa myöntää, jos välitöntä täytäntöönpanoa puoltavat näkökohdat ovat haittoihin verrattuina olennaisesti merkittävämmät.

Täytäntöönpanon lykkäystä ei edelleenkaan saisi myöntää, jos tuomittu on asian vuoksi vangittuna tai on perusteltua aihetta olettaa hänen pakoilevan täytäntöönpanoa.

Ehdotettuun 1 c §:n 2 momenttiin on otettu säännös lykkäyksen peruuttamisesta. Säännösehdoitus vastaa asiallisesti voimassa olevan 1 d §:n 2 momentin viimeisen virkkeen säännöstä kuitenkin sillä täydennyksellä, että täytäntöönpanon lykkäyksen peruutuksesta päättää lykkäyksen myöntänyt viranomainen. Tämä johtuu siitä, että esityksessä ehdotetaan päätösvaltaa siirrettäväksi suuressa osassa täytäntöönpanon lykkäysasioita oikeusministeriöltä alitäytäntöönpanijoille. Tällöin on luonnollista, että lykkäyksen peruutuksesta päättäisi sama viranomainen kuin lykkäyksen myöntämisestäkin.

1 d §. Ehdotuksen 1 d §:n 1 momentti sisältäisi säännöksen, jonka mukaan enintään yhden vuoden lykkäyksen täytäntöönpanoon myöntäisi oikeusministeriön sijasta täytäntöönpanoviranomaisena toimiva maistraatti, kaupunginvouti, nimismies tai Ahvenanmaan maakunnanvouti. Nykyisin nämä voivat lykätä täytäntöönpanoa enintään kolmella kuukaudella. Yhden vuoden aika laskettaisiin edelleen siitä, kun täytäntöönpanokirja on saapunut edellä tarkoitettulle täytäntöönpanoviranomaiselle.

Voimassa olevassa 1 d §:ssä mainitaan täytäntöönpanoviranomaisena maistraatti, nimismies tai Ahvenanmaan maakunnassa maakunnanvouti. Vankeusrangaistuksen täytäntöönpanosta annetun asetuksen 4 §:n mukaan maistraatti voi siirtää täytäntöönpanotehtävän kaupunginvoudille. Koska käytännössä kaupunginvoudit hoitavat kaupungeissa vankeusrangaistusten täytäntöönpanon, ehdotetaan täytäntöönpanoviranomaisten luetteloon lakiteksissä lisättäväksi kaupunginvouti.

Alitäytäntöönpanija selvittäisi siis lykkäysedellytykset sekä asiakirjojen että mahdollisten

suullisten lisäselvitysten perusteella. Lykkäyshakemukset tulisi käsitellä joutuisasti, vaikka nimenomaista säännöstä tästä ei lakiehdotukseen ole otettukaan.

Nykyiseen 1 d §:n 1 momentin viimeiseen lauseeseen sisältyvä säännös oikeusministeriön toimivallasta täytäntöönpanon aloittamisen uudelleen lykkäämisestä ehdotetaan pysytettäväksi sen tarkoitusta muuttamatta. Säännös on laadittu osittain uuteen muotoon.

Ehdotetun 1 d §:n uuden 2 momentin mukaisesti nykyiseen 1 d §:n 3 momenttiin sisältyvä säännös ulosottomiehen toimivallasta sakon muuntorangaistuksen täytäntöönpanotoimenpiteiden loppuunsaattamisen lykkäämisestä otettaisiin tähän momenttiin. Sisällöllisesti säännökseen ei ehdoteta muutoksia, joten ulosottomies voisi edelleen lykätä sakon muuntorangaistuksen täytäntöönpanoa enintään kolmella kuukaudella siitä, kun täytäntöönpanokirja on saapunut ulosottomiehelle tai, jollei muuntorangaistuksen täytäntöönpanoon voida tuolloin ryhtyä, siitä, kun täytäntöönpanon este on lakannut.

Edellä yleisperusteluissa esitetyistä syistä ehdotetaan 1 d §:n 3 momentissa säädettäväksi, että 1 c §:ssä tarkoitettu alitäytäntöönpanijan kielteinen päätös tulisi välittömästi alistaa oikeusministeriön ratkaistavaksi. Alistaa tulisi myös sellainen päätös, jolla on myönnetty anottua lyhyempi lykkäys, ei kuitenkaan silloin, kun myönnetty lykkäys on pitempi kuin kolme kuukautta.

Tarkoitus ei kuitenkaan ole, että aivan kaikki alitäytäntöönpanijan kielteiset päätökset alistettaisiin oikeusministeriön ratkaistaviksi. Pykälän 4 momenttiin on tästä syystä sisällytetty säännösehdotus, jossa lueteltaisiin ne tapaukset, jolloin kielteistä päätöstä ei alistettaisi. Alistamista ei tarvitsisi tehdä täysin selvissä kielteisissä tapauksissa eikä esimerkiksi silloin, kun tuomittu anoo toistuvasti lykkäystä samoilla perusteilla. Alistamista ei tarvitsisi tehdä myöskään silloin, kun täytäntöönpanon lykkäys on koskenut sakon muuntorangaistusta. Ratkaisuvälillä osin kuuluu jo nykyisin alitäytäntöönpanijalle, jollei hakemuksen perusteena ole sairaus tai raskaus.

Laissa on syytä määritellä riittävän selvästi ne perusteet, joiden täytyessä ei alistamista olisi toimitettava. Päätöksen alistamista ei 1 d §:n 3 momentin mukaan tarvittaisi seuravissa tapauksissa:

1. lykkäyksen hakija ei pyynnöstä huolimatta ole esittänyt selvitystä hakemuksessa mainitsemistaan perusteista,

2. lykkäyshakemuksessa mainitut perusteet ovat ilmeisen totuudenvastaisia,

3. hakija on syyllistynyt uusiin rikoksiin tai on perusteltua aihetta olettaa hänen pakoilevan täytäntöönpanoa,

4. hakija on asian vuoksi vangittuna, tai

5. oikeusministeriö on muusta perustellusta syystä päättänyt, ettei hakemuksessa tarkoitettua vankeusrangaistusta koskeviin lykkäyshakemuksiin tehtäviä päätöksiä tarvitse alistaa.

Lykkäysanomuksiin annettuihin päätöksiin ei saa hakea muutosta. Valituskielto ehdotetaan säilytettäväksi, mutta säännös siitä ehdotetaan otettavaksi myös rangaistusten täytäntöönpanosta annettuun asetukseen, johon se asiayhteydeltään paremmin kuuluu. Valituskielto koskisi myös alitäytäntöönpanoviranomaisten päätöksiä. Vastaava säännös oikeusministeriön osalta sisältyy jo nykyisin vankeinhoitolaitoksesta annetun asetuksen 68 §:n 2 momenttiin.

Selvyyden vuoksi ehdotetaan säädettäväksi, ettei myöskään lykkäyksen peruuttamista koskevaan päätökseen saisi hakea muutosta valittamalla. Säännös sisältyisi 1 d §:n uuteen 4 momenttiin.

Voimassaolevan 1 d §:n 4 ja 5 momenttiin sisältyvät säännökset ehdotetaan sellaisinaan otettaviksi uuden 1 d §:n 5 ja 6 momentiksi.

2. Voimaantulo ja tarkemmat määräykset

Laki voisi tulla voimaan kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun eduskunta on sen hyväksynyt. Oikeusministeriö antaisi tarkempia määräyksiä lain täytäntöönpanosta voimassa olevien säädösten sekä nyt ehdotetun 1 d §:n 3 momentin perusteella. Sen vuoksi ehdotetaan, että lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin voitaisiin ryhtyä ennen lain voimaantuloa. Uutta lakia sovellettaisiin sen voimaantulon jälkeen viranomaisille jätettyihin täytäntöönpanon lykkäyshakemuksiin.

Edellä olevan perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rangaistusten täytäntöönpanosta 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun asetuksen 2 luvun 1 c ja 1 d §,

sellaisina kuin ne ovat, 1 c § 23 päivänä huhtikuuta 1971 annetussa laissa (302/71) ja 1 d § muutettuna viimeksi mainitulla lailla sekä 21 päivänä heinäkuuta 1977, 7 päivänä maaliskuuta 1980 ja 29 päivänä elokuuta 1986 annetuilla laeilla (595/77, 169/80 ja 651/86), sekä

lisätään 2 luvun 1 b §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 23 päivänä huhtikuuta 1971 annetussa laissa, uusi 4 ja 5 momentti, seuraavasti:

2 luku

Yleisiä säännöksiä vankeusrangaistuksesta ja sakon muutorangaistuksesta

1 b §

Vankeusrangaistukseen tai sakon muutorangaistukseen tuomitulle naiselle, joka on raskaana, voidaan myöntää lykkäystä rangaistuksen täytäntöönpanoon, kunnes hän on toipunut synnytyksestä.

Vangin pieni lapsi voidaan ottaa hoidettavaksi rangaistuslaitokseen, jos se on lapsen edun mukaista ja vanki itse sitä haluaa.

1 c §

Tuomitulle on hakemuksesta tai hänen suositumuksellaan myönnettävä lykkäystä vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoon, jos rangaistuksen välittömästi tapahtuva täytäntöönpano aiheuttaisi poikkeuksellisia ja huomattavia menetyksiä tai vaikeuksia tuomitulle, hänen perheelleen tai työnantajalleen taikka yhteiskunnalle. Lykkäystä ei saa myöntää, jos tuomittu on asian vuoksi vangittuna tai on perusteltua aihetta olettaa hänen pakoilevan täytäntöönpanoa taikka jos rangaistuksen välitöntä täytäntöönpanoa puoltavat näkökohdat ovat haittoihin verrattuina olennaisesti merkittävämmät.

Täytäntöönpanon lykkäys on peruutettava, jos sen myöntämisen jälkeen ilmenee paon vaara tai jos lykkäyksen edellytyksiä ei muutoin enää ole olemassa. Täytäntöönpanon lykkäyksen peruutuksesta päättää lykkäyksen myöntänyt viranomainen.

1 d §

Enintään yhden vuoden lykkäyksen rangaistuksen täytäntöönpanoon 1 c §:ssä tarkoitetuilla perusteilla myöntää täytäntöönpanoviranomaisena toimiva maistraatti, kaupunginvou-

ti, nimismies tai Ahvenanmaan maakunnanvouti. Yhden vuoden aika lasketaan siitä, kun täytäntöönpanokirja on saapunut edellä tarkoitettulle täytäntöönpanoviranomaiselle. Oikeusministeriö voi 1 c §:ssä tarkoitetuilla perusteilla ja, jos se on yleisen edun mukaista, edelleen lykätä vankeusrangaistuksen täytäntöönpanon aloittamista enintään yhdellä vuodella kerrallaan.

Ulosottomies voi 1 c §:ssä tarkoitettulla perusteella lykätä sakon muutorangaistuksen täytäntöönpanotoimenpiteiden loppuunsaattamista enintään kolmella kuukaudella siitä, kun täytäntöönpanokirja on saapunut ulosottomiehelle tai, jollei muutorangaistuksen täytäntöönpanoon voida tuolloin ryhtyä, kun täytäntöönpanon este on lakannut.

Jollei 1 momentin ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettu viranomainen ole myöntänyt lykkäystä täytäntöönpanoon, tulee kielteinen päätös välittömästi alistaa oikeusministeriön ratkaistavaksi. Alistaa tulee myös sellainen päätös, jolla on myönnetty anottua lyhyempi, enintään kolmen kuukauden lykkäys. Oikeusministeriö antaa tarkemmat ohjeet alistusmenettelystä. Kielteistä päätöstä ei alisteta:

1) jos lykkäyksen hakija ei pyynnöstä huolimatta ole esittänyt selvitystä hakemuksessa mainitsemistaan perusteista;

2) jos lykkäyshakemuksessa mainitut perusteet ovat ilmeisen totuudenvastaisia;

3) jos hakija on syyllistynyt uusiin rikoksiin tai on perusteltua aihetta olettaa hänen pakoilevan täytäntöönpanoa;

4) jos hakija on asian vuoksi vangittuna; tai

5) jos oikeusministeriö on muusta perustellusta syystä päättänyt, ettei hakemuksessa tarkoitettua vankeusrangaistusta koskeviin lykkäyshakemuksiin tehtäviä päätöksiä tarvitse alistaa.

Rangaistuksen täytäntöönpanon lykkäystä

tai lykkäyksen peruuttamista koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Jos vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoa varten tai tutkintavangiksi rangaistuslaitokseen tulevalla on suoritettavanaan muuntorangaistus tai jos muuntorangaistuksen täytäntöönpanoa varten sinne tulevan suoritettavana on toinen muuntorangaistus tai rangaistuslaitoksessa olevan vangin suoritettavaksi tulee muuntorangaistus, rangaistuslaitoksen johtaja saa sakon maksamista varten lykätä suoritettavan muuntorangaistuksen täytäntöönpanon alkamista enintään kahdella kuukaudella täytäntöönpanokirjan saapumisesta rangaistuslaitokseen. Lykkäystä ei saa kuitenkaan myöntää niin pitkäksi ajaksi, että sanotun muuntorangaistuksen täytäntöönpanoa ei voitaisi aloittaa ennen vangin rangaistuslaitoksesta vapautumista.

Sen lisäksi mitä 6 luvun 12 §:n 2 momentissa

on säädetty muuntorangaistukseen tuomitun oikeudesta maksaa sakkonsa muuntorangaistuksen määräämisen jälkeen, on rangaistuslaitokseen muuntorangaistuksen täytäntöönpanoa varten saapuneella oikeus maksaa muunnetuista sakoista maksamatta oleva koko rahamäärä vielä saapumispäivän jälkeisenä viitenä sellaisena arkipäivänä, jona valtion virastoissa yleensä työskennellään. Jos täytäntöönpantavana on useampia muuntorangaistuksia, saketulla on oikeus maksaa sakkonsa yhdenkin muuntorangaistuksen osalta. Rahamäärän maksamalla tuomittu vapautuu kysymyksessä olevaa muuntorangaistusta enemmän suorittamasta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 19 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 24 päivänä marraskuuta 1989

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Oikeusministeri *Matti Louekoski*

Laki

rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rangaistusten täytäntöönpanosta 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun asetuksen 2 luvun 1 c ja 1 d §,

sellaisina kuin ne ovat, 1 c § 23 päivänä huhtikuuta 1971 annetussa laissa (302/71) ja 1 d § muutettuna viimeksi mainitulla lailla sekä 21 päivänä heinäkuuta 1977, 7 päivänä maaliskuuta 1980 ja 29 päivänä elokuuta 1986 annetuilla laeilla (595/77, 169/80 ja 651/86), sekä

lisätään 2 luvun 1 b §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 23 päivänä huhtikuuta 1971 annetussa laissa, uusi 4 ja 5 momentti, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 luku

Yleisiä säännöksiä vankeusrangaistuksesta ja sakon muuntorangaistuksesta

1 b §

Jos tuomittu on vakavan sairauden tai vaikean vamman takia sellaisessa tilassa, että hänen hoitonsa vaarantuisi rangaistuslaitokseen toimittamisesta, taikka mielisairas, oikeusministeriön on lykättävä rangaistuksen täytäntöönpanon aloittaminen, kunnes tuomittu on toipunut. Jos henkilö kuitenkin jo on rangaistus- tai pakkolaitoksessa taikka vankeinhoitoviranomaisten toimesta laitoksen ulkopuolella hoidettavana, kun rangaistuksen täytäntöönpano voisi alkaa, rangaistus saadaan panna täytäntöön.

Jos vanki on jatkuvasti vakavan sairauden tai vaikean vamman takia hengenvaarassa tai erikoishoitoa vaativassa tilassa taikka mielisairas ja hänen hoitamisensa vankeinhoitoviranomaisten toimesta olisi erityisen vaikeaa, oikeusministeriö voi rangaistuslaitoksen johtajan esityksestä tai häntä kuultuaan laskea vangin vapaaksi laitoksen ulkopuolella hoidettavaksi.

Jos 2 momentissa tarkoitettu vapaaksi laskettu henkilö toipuu ennen tänäkin aikana jatkuvaksi katsottavan rangaistusajan päättymistä, hänet on toimitettava suorittamaan rangaistuksen jäljellä olevaa osaa.

(Ks. 1 c §:n 1 mom.)

Vankeusrangaistukseen tai sakon muuntorangaistukseen tuomitulle naiselle, joka on raskaana, voidaan myöntää lykkäystä rangaistuksen täytäntöönpanoon, kunnes hän on toipunut synnytyksestä.

(Ks. 1 c §:n 2 mom.)

Vangin pieni lapsi voidaan ottaa hoidettavaksi rangaistuslaitokseen, jos se on lapsen edun mukaista ja vanki itse sitä haluaa.

Voimassa oleva laki

1 c §

Jos vapausrangaistukseen tai sakon muunto-rangaistukseen tuomittu on raskaana, oikeusministeriö voi määrätä rangaistuksen täytäntöönpanon alkamisen lykkäytymään, kunnes synnytys ja siitä toipuminen on tapahtunut.

Naisvangan pieni lapsi voidaan ottaa hoidettavaksi rangaistuslaitokseen, jos se on lapsen edun mukaista ja nainen itse sitä haluaa.

1 d §

Jos vankeusrangaistuksen välittömästi tapahtuva täytäntöönpano aiheuttaisi poikkeuksellisia ja huomattavia menetyksiä tai vaikeuksia tuomitulle, hänen perheelleen tai työnantajalleen taikka yhteiskunnalle eivätkä rangaistuksen välitöntä täytäntöönpanoa puoltavat näkökohdat ole haittavaikutuksiin verrattuina olennaisesti merkittävämmät, oikeusministeriön on tuomittu hakemuksesta tai hänen suostumuksellaan määrättävä rangaistuksen täytäntöönpanon alkaminen lykkäytymään, kuitenkin enintään yhdellä vuodella ministeriön päätöksen antamisesta lukien. Edellä mainituilla edellytyksillä ja jos se on yleisen edun mukaista oikeusministeriö voi uudestaan lykätä täytäntöönpanon aloittamista enintään yhdellä vuodella kerrallaan.

Jos tuomittu on asian takia vangittuna tai on perusteltua aihetta olettaa hänen pakoilevan täytäntöönpanoa, lykkäystä ei saa myöntää. Lykkäys on peruutettava, jos sen myöntämisen jälkeen ilmenee paon vaara tai jos 1 momentissa tarkoitettuja edellytyksiä ei enää ole olemassa.

Edellä 1 momentissa mainitulla perusteella sekä soveltuvilta osin ottaen huomioon 2 momenttiin sisältyvät rajoitukset täytäntöönpanoviranomaisena toimiva maistraatti, nimismies tai Ahvenanmaan maakunnassa maakunnanvouti saa lykätä vankeusrangaistuksen sekä ulosottomies muuntorangaistuksen täytäntöönpanotoimenpiteiden loppuunsaattamista enintään kolmella kuukaudella siitä, kun täytäntöönpanokirja on saapunut maistraatille, nimismiehelle, Ahvenanmaan maakunnanvoudille tai ulosottomiehelle tai, jollei muuntorangaistuksen täytäntöönpanoon voida tuolloin ryhtyä, kun täytäntöönpanon este on lakannut.

Ehdotus

(Ks. 1 b §:n 4 mom.)

(Ks. 1 b §:n 5 mom.)

1 c §

Tuomitulle on hakemuksesta tai hänen suostumuksellaan myönnettävä lykkäystä vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoon, jos rangaistuksen välittömästi tapahtuva täytäntöönpano aiheuttaisi poikkeuksellisia ja huomattavia menetyksiä tai vaikeuksia tuomitulle, hänen perheelleen tai työnantajalleen taikka yhteiskunnalle. Lykkäystä ei saa myöntää, jos tuomittu on asian vuoksi vangittuna tai on perusteltua aihetta olettaa hänen pakoilevan täytäntöönpanoa taikka jos rangaistuksen välitöntä täytäntöönpanoa puoltavat näkökohdat ovat haittoihin verrattuina olennaisesti merkittävämmät.

Täytäntöönpanon lykkäys on peruutettava, jos sen myöntämisen jälkeen ilmenee paon vaara tai jos lykkäyksen edellytyksiä ei muutoin enää ole olemassa. Täytäntöönpanon lykkäyksen peruutuksesta päättää lykkäyksen myöntänyt viranomais.

1 d §

Enintään yhden vuoden lykkäyksen rangaistuksen täytäntöönpanoon 1 c §:ssä tarkoitetuilla perusteilla myöntää täytäntöönpanoviranomaisena toimiva maistraatti, kaupunginvouti, nimismies tai Ahvenanmaan maakunnanvouti. Yhden vuoden aika lasketaan siitä, kun täytäntöönpanokirja on saapunut edellä tarkoitettulle täytäntöönpanoviranomaiselle. Oikeusministeriö voi 1 c §:ssä tarkoitetuilla perusteilla ja, jos se on yleisen edun mukaista, edelleen lykätä vankeusrangaistuksen täytäntöönpanon aloittamista enintään yhdellä vuodella kerrallaan.

Ulosottomies voi 1 c §:ssä tarkoitettulla perusteella lykätä sakon muuntorangaistuksen täytäntöönpanotoimenpiteiden loppuunsaatta-

Voimassa oleva laki

Jos vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoa varten tai tutkintavangiksi rangaistuslaitokseen tulevalla on suoritettavanaan muuntorangaistus tai jos muuntorangaistuksen täytäntöönpanoa varten sinne tulevan suoritettavana on toinen muuntorangaistus tai rangaistuslaitoksessa olevan vangin suoritettavaksi tulee muuntorangaistus, rangaistuslaitoksen johtaja saa sakon maksamista varten lykätä suoritettavan muuntorangaistuksen täytäntöönpanon alkamista enintään kahdella kuukaudella täytäntöönpanokirjan saapumisesta rangaistuslaitokseen. Lykkäystä ei saa kuitenkaan myöntää pitemmäksi ajaksi kuin että sanotun muuntorangaistuksen täytäntöönpano voidaan aloittaa ennen kuin vanki pääsee rangaistuslaitoksesta.

Sen lisäksi mitä 6 luvun 12 §:n 2 momentissa on säädetty muuntorangaistukseen tuomitun oikeudesta maksaa sakkonsa muuntorangaistuksen määräämisen jälkeen, on rangaistuslai-

Ehdotus

mista enintään kolmella kuukaudella siitä, kun täytäntöönpanokirja on saapunut ulosottomiehelle tai, jollei muuntorangaistuksen täytäntöönpanoon voida tuolloin ryhtyä, kun täytäntöönpanon este on lakannut.

Jollei 1 momentin ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettu viranomainen ole myöntänyt lykkäystä täytäntöönpanoon, tulee kielteinen päätös välittömästi alistaa oikeusministeriön ratkaistavaksi. Alistaa tulee myös sellainen päätös, jolla on myönnetty anottua lyhyempi, enintään kolmen kuukauden lykkäys. Oikeusministeriö antaa tarkemmat ohjeet alistusmenettelystä. Kielteistä päätöstä ei alisteta:

1) jos lykkäyksen hakija ei pyynnöstä huolimatta ole esittänyt selvitystä hakemuksessa mainitsemistaan perusteista;

2) jos lykkäyshakemuksessa mainitut perusteet ovat ilmeisen totuudenvastaisia;

3) jos hakija on syyllistynyt uusiin rikoksiin tai on perusteltua aihetta olettaa hänen pakoillevan täytäntöönpanoa;

4) jos hakija on asian vuoksi vangittuna; tai

5) jos oikeusministeriö on muusta perustellusta syystä päättänyt, ettei hakemuksessa tarkoitettua vankeusrangaistusta koskeviin lykkäyshakemuksiin tehtäviä päätöksiä tarvitse alistaa.

Rangaistuksen täytäntöönpanon lykkäystä tai lykkäyksen peruuttamista koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Jos vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoa varten tai tutkintavangiksi rangaistuslaitokseen tulevalla on suoritettavanaan muuntorangaistus tai jos muuntorangaistuksen täytäntöönpanoa varten sinne tulevan suoritettavana on toinen muuntorangaistus tai rangaistuslaitoksessa olevan vangin suoritettavaksi tulee muuntorangaistus, rangaistuslaitoksen johtaja saa sakon maksamista varten lykätä suoritettavan muuntorangaistuksen täytäntöönpanon alkamista enintään kahdella kuukaudella täytäntöönpanokirjan saapumisesta rangaistuslaitokseen. Lykkäystä ei saa kuitenkaan myöntää niin pitkäksi ajaksi, että sanotun muuntorangaistuksen täytäntöönpanoa ei voitaisi aloittaa ennen vangin rangaistuslaitoksesta vapautumista.

Sen lisäksi mitä 6 luvun 12 §:n 2 momentissa on säädetty muuntorangaistukseen tuomitun oikeudesta maksaa sakkonsa muuntorangaistuksen määräämisen jälkeen, on rangaistuslai-

Voimassa oleva laki

tokseen muuntorangaistuksen täytäntöönpanoa varten saapuneella oikeus maksaa muunnetuista sakoista maksamatta oleva koko rahamäärä vielä saapumispäivän jälkeisenä viitenä sellaisena arkipäivänä, jona valtion virastoissa yleensä työskennellään. Jos täytäntöön pantavana on useampia muuntorangaistuksia, saketulla on oikeus maksaa sakkonsa yhdenkin muuntorangaistuksen osalta. Rahamäärän maksamalla tuomittu vapautuu kysymyksessä olevaa muuntorangaistusta enemmälti suorittamasta.

Ehdotus

tokseen muuntorangaistuksen täytäntöönpanoa varten saapuneella oikeus maksaa muunnetuista sakoista maksamatta oleva koko rahamäärä vielä saapumispäivän jälkeisenä viitenä sellaisena arkipäivänä, jona valtion virastoissa yleensä työskennellään. Jos täytäntöön pantavana on useampia muuntorangaistuksia, saketulla on oikeus maksaa sakkonsa yhdenkin muuntorangaistuksen osalta. Rahamäärän maksamalla tuomittu vapautuu kysymyksessä olevaa muuntorangaistusta enemmälti suorittamasta.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä päivänä
kuuta 19 .*

*Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen
täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.*
